

Strokovni list za povzdigo gostilničarskega obrta.

Glasilo „Osrednje zveze gostilničarskih zadrug na Slovenskem“.

List izhaja 20. vsakega meseca.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 16.

Za člane v „Zvezi“ včlanjenih zadrug stane list celoletno Din 20.—, polletno Din 10, četrtletno Din 5.—; posamezne številke 2 Din.

Strankam je uredništvo na razpolago vsak dan od 8.—18. ure.

Rokopisi se ne vračajo. Rokopise in objave je pošiljati do 10. vsakega meseca, s tem dnevom se uredništvo zaključuje.

Cena inseratom: 1/48 strani D 5.— vključno davek.

Štev. 4.

V Ljubljani, 20. aprila 1924.

Leto XI.

Zvezina poročila.

Naša pritožba, sklenjena na glavni plenarni seji dne 15. februarja letošnjega leta, je vzbudila povsod pozornost. Osobito v krajih, ki so bili preje pod avstrijsko vlado, je našel naš protest proti zapostavljanju naših dosedanjih pravic v zadrugnem interesu glasen odmev.

Iz Dubrovnika, Splita, da, celo iz Skoplja so nam prispela priznanja za tak energičen protest proti kršenju in razveljavljanju naših po dosedanjem obrtnem redu zajamčenih pravic. Protesti proti novim taksam niso izdali drugega, kot da je bil umaknjen zahtevek, da se tudi za drugo polovico leta 1923 nazaj pobira taksa po členu 62 taksnega zakona.

To je Finančna uprava morala umakniti, ker v zakonu ta določba sploh ni bila predvidena in je bila izdana določba, da le tisti, ki so po 15. novembru 1923 dobili gostilničarske koncesije, morajo plačati takso po členu 62 tudi za drugo polovico leta 1923 nazaj.

Tudi ta določba je krivična. Koncesionar mora torej plačati takso za čas, v katerem ni niti obratoval, ker za tisti čas ni niti pravice imel.

Prizadeti naj se na vsak način proti takemu zahtevanju Finančne uprave pritožijo.

Odredba o prošnjah za gostilničarske pravice se je tudi spremenila v toliko, da sprejemajo in rešujejo te prošnje še nadalje politične oblasti oziroma jih predlagajo ministrstvu za obrt in industrijo odd. v Ljubljani, dokler ta oddelek še obstoji.

Našo rezko resolucijo z dne 15. februarja t. l. so tudi organizacije na Hrvatskem začele proučevati ter smo dobili rav-

nokar od Udruženja Zadrug v Zagrebu pismeno izjavo, da se z vsebino naših zahtev popolnoma strinjajo in da bi se enako rezke pritožbe morale podati od vseh organizacij.

Omenjeno Udruženje sklicuje svoj občni zbor na 30. aprila t. l. v Zagrebu, na katerem se hoče tudi z našimi zahtevami temeljito baviti in je Osrednja Zveza v Ljubljani povabljena na sodelovanje.

Dolgo vrsto let smo sodelovali z legitimnim Savezom gostilničarskih Zadrug v Zagrebu, v to korporacijo pa je zanesel zli duh spore in nesloge radi osebnosti na ne majhno škodo organizacije ondotnega gostilničarstva, ker isto na Hrvatskem še sedaj plava v nekako drugačnih smernicah kakor v Sloveniji, Dalmaciji, Istri itd., t. j. v krajih, ki so bili preje organizirani po določbah avstrijskega obrtnega zakona.

Na Hrvatskem na pr. je bilo gostilničarstvo tudi preje podrejeno finančnemu ministrstvu v Pešti, pri nas pa ministrstvu za trgovino in obrt. Mi se oklepamo obrtnega zakona, ker smo pretežno obrtniki s trgovskimi tendencami, zato se nikakor ne moremo sprijazniti z odredbami, biti stlačeni pod Finančno monopolno upravo.

Tudi gostilničarstvo Hrvatske in Srbije pritrjuje temu našemu nazoru. Vsled tega se bomo občnega zbora Zagrebaškega Udruženja udeležili v glavnem zato, da se ondi dogovorimo o enotnih smernicah v čistem fiksnem programu, po katerem morajo delovati vse gostilničarske organizacije od Triglava do Soluna. Zahtevati enotni obrtni red, zahtevati pred vsem organiziranja vse gostilniške obrti. Organizacije naj izvedejo Zveze s pospeševanjem in podporo ministrstva za trgo-

vino in obrt. Dokler se obrtni zakon, ki imej tudi vsa potrebna določila za gostilničarsko obrt, v moderni preuredbi ne izda, se ima pravilnik o taksnem zakonu popraviti, da se vrnejo vse dosedanje pravice gostilničarsko obrtnih organizacij v smislu kakor bodo te predlagale.

Prava, koja smo že imeli in so bila uzakonitena, si nikakor ne smemo pustiti jemati z naredbami, še manj pa za nje ponižno prositi, ko nismo ničesar zakrivili, da bi se našlo povod nas prikrajševati in zapostavljati.

Gospoda državni krmilarji naj blagovolijo pomniti, da je gostilničarstvo ravno tako potreben stan kakor mlinar, pek, mesar, oblačilar ali pa opankar, če ne še vse drugače kot pa drugi, kajti jesti je treba vsak dan, drugih stvari pa se v posameznosti lahko odreče.

In pa davki, ali jih plačuje kateri stan v taki različnosti in pa veličini kot gostilničarstvo. Noč in dan zbira gostilničar za državo in za vse institucije, katerekoli so.

Nič manj kot 12 vrst davkov odrajtuje gostilničar, oglejmo si jih: Pridobnina, dohodnina, davek na poslovnih promet, invalidski davek, trošarna na pijače, trošarina na razsvetljavo, občinske doklade, naklade na pijače, davščina na nočni obisk gostiln in kavarn, davščina na prenočišča, taksa za račune, krajevna taksa, osebna taksa, polletna taksa in koliko še avtonomnih in drugih dajatev (glej današnji spis o invalidih) in nazadnje se ne bi smel niti pridušiti za svoja prava. Ne, to se jenja. V vsakem društvu ima vsak društvenik pravico soodločevanja, če je s članarino v redu.

Ravno tako bodi z našo vesoljno družbo državo. Mi smo nje vzdrževalji

in hočemo zato tudi svojih pravic. Nikakih pretiranih, nikakih izjemnih, ničesar nemogočega ne zahtevamo, samo toliko hočemo veljati kolikor plačamo.

To nam bodo naši državniki dali, samo razjasnimo jim lepe naše probleme, da uvidijo, da smo mi tisti, ki vedo, kako naj se uredi naš stan da bo koristen prebivalstvu, nam in državi.

Leta 1919, ko smo v masi demonstrirali pred ministrskim predsedstvom v Beogradu proti nakani, da bodijo gostilniški obrati od sobote zvečer pa do ponedeljka dopoldne zaprti, nam je takratni ministrski predsednik Davidović zatrjeval, da je gostilničarski stan visoko ceniti, ker je važen faktor v državi in se ga ne sme zatirati ter zagotavljal, da se bodo eventuelne odredbe, tikajoč se gostilničarstva, sklepale le dogovorno z interesi.

A ministri se menjavajo kakor pri nas srajce, zato drugi ne ve, kar je prvi poznal. Zaradi tega je nujna potreba, da izdelajo organizacije enoten program, po katerem si mislimo uredbo naših obrtnih zadev.

K takemu programu se mora izdati zahtevek, da se uzakoni, da se gostilničarska obrt zaščiti pred vednim strahovanjem in beganjem iz ene naredbe v drugo.

Tiste dni se vrši v Zagrebu tudi veleselj in smo vabljeni v večjem številu priti na zborovanje.

Če bi kdo želel iti z našo delegacijo za tiste dni v Zagreb (odpeljemo se v noči od 29. na 30. aprila), naj se prijavi, da mu oskrbimo vstopnico za veleselj, ta velja Din 12.— in upravičuje na polovično vožnjo v Zagreb in nazaj.

Invalidi in gostilničarstvo.

Zakon o začasni pomoči invalidom predpisuje v členu 8 neke dohodke tudi iz koncesij in privilegijev.

V zvezi s tem ima tudi začasni finančni zakon za leta 1920/21 v členu 74 določbo, da naj se fond za invalide izpopolnjuje (točka 4) iz čistega dobička pri ukoriščanju različnih koncesij ali patentov.

§ 64 pravilnika za izvrševanje zakona o začasni pomoči invalidom naročava, da morajo vsa državna oblastva in vse državne naprave, ki so v svojem področju upravičene podeljevati razne koncesije, preden podele posamezne koncesije, stopiti v stik z invalidskim oddelkom ministrstva za socialno politiko, da se sprejmejo po naravi koncesije v pogodbo, odtosno koncesijo, vse odredbe člena 17. tega zakona kakor tudi člena 74. finančnega zakona o narodnem fondu za invalide in rodbine vojniki, padlih v vojni. Področni organi ministrstva za socialno politiko morajo biti v svojem okolišu v neprestanem stiku z vsemi oblastvi in napravami, ki nadzirajo že podeljene koncesije ali pa se bavijo s podeljevanjem novih koncesij.

Zvezi so prihajale od več strani pritožbe, da zahteva organizacija invalidov nesramno visoke prispevke od onih, ki so na vrsti dobiti nove oziroma lastne koncesije.

To je šlo, kar na tisoče dinarjev in v slučajih pri prav malih kmetijskih gostilnicah, pri katerih je bilo celo dvomno, ali bo lastnica obrata sploh toliko zaslužila.

Pa to ni še zadosti, da bi invalidi zahtevali le enkrat za vselej en prispevek, marveč si hočejo kar stalno za vse čase izsiliti od posameznih takih žrtev letno toliko in toliko hiljada.

Zveza je podala proti temu iztiskavanju oster protest na trgovinsko ministrstvo ter tudi posameznim okrajnim glavarstvom spomenico, naj si ne dajo preveč posegati v njih delokrog od invalidnih udruženj, ker so ta stavila strankam kar parolo, če ne plačaš, pa ne boš dobil koncesije. Na gori omenjeno protestno vlogo je dobila Zveza od trgovinskega ministrstva dve obširni razsodbi, kateri v naslednjem priobčimo:

I.

Po tukajšnjem mnenju je treba zakon o začasni pomoči invalidom itd. z dne 28. decembra čitati s potrebno previdnostjo. Četudi je ta zakon veljaven za celo državo, se vendar v mnogih ozirih naslanja le na specifične razmere v posameznih pokrajinah, ne glede na to, da so razmere v drugih delih države povsem drugačne in se ravno, kar se tiče obrtov, celo izrecno sklicuje na srbski obrtni red (zakon o radnjama) z dne 29. julija 1910 v Sloveniji ni v veljavi, temveč se celo izrecno sklicuje na predpise, ki pri nas niso v veljavi, temveč velja tu še avstrijski obrtni red v noveli z dne 5. februarja 1907 drž. zak. št. 26, in ker se zakon o invalidih ne le v mnogih ozirih naslanja na nam povsem tuje razmere, temveč se celo sklicuje na predpise, ki pri nas niso v veljavi, ne da bi pri tem v uvodu ali členu 53 izpremenil ali razveljavil tukaj veljavne predpise in jih nadomestil z drugimi, narekuje torej zakon o invalidih pri tolmačenju gotovo previdnost in potrebo, spraviti njegova določila v sklad s tukaj veljavnimi predpisi, v našem primeru predvsem z obrtnim redom.

V Sloveniji veljavni obrtni red dovoljuje podeljevanje gostilničarskih in krčmarskih koncesij fizičnim in pravnim osebam, poslednjim le pod istimi pogoji, ki veljajo glede fizičnih oseb in posebej društvom samo tedaj, če so po svojih pravilih poklicana k izvrševanju obrta (§ 3). Pridobiti se mora koncesija vedno le na podlagi tozadevne prošnje (§ 22), na katero se po izvršenem inštrukcijskem postopanju (§ 18) izda koncesijska listina (§ 144). Zavrnitev prošnje je možna samo iz razlogov, predvidenih v obrtnem redu. Sedaj tudi po taksnem pravilniku. Op. ur.

V slučaju, da dobi koncesijo pravna oseba, jo mora izvrševati po namestniku ali poslovodji (§ 3). Odstopitev ali prodaja koncesije tretji osebi je po obrtnem redu nemogoča in nedopustna. Če torej niti

obrotni upravičenec ne more prosto razpolagati s svojo koncesijo in jo odstopiti ali prodati, more tem manj razpolagati s koncesijo oni, ki je sploh nima.

K posameznim določilom zakona o pomoči invalidom in njegovega izvršilnega predpisa bi bilo omeniti sledeče:

Z ozirom na to, da priznava zakon invalidom in drugim v členu 1 navedenim osebam razne privilegije in ugodnosti, bi se dalo dvomiti, so li pod privilegiranci razumeti pridobitelji koncesij. Pri uporabi tega paragrafa nastane vprašanje, kdo naj odloča, kateri pogoji člena 17. zakona o pomoči invalidom in člena 74. finančnega zakona za leto 1920/21 naj se po naravi koncesije sprejmejo vanjo in v kaki višini naj se predpiše prispevek za invalidski fond in naj bo li ta prispevek **trajen ali samo enkratno**. Če opravi to s svoje strani invalidski oddelk sam kot državni urad ali pa če prepusti to zasebnemu udruženju invalidov, je navsezadnje njegova interna zadeva. **Vsekakor pa mora imeti oblastvo, ki koncesijo podeli, pravico soodločanja glede primernosti zahtev in v slučaju nesoglasja odločilno besedo.** Kajti izvršilni predpis zahteva le, da koncesije podeljuje oblastvo, **stopi v stik** z invalidskim oddelkom; in ni rečeno, da mora brez nadaljnjega akceptirati zahteve invalidskega oddelka oziroma udruženja invalidov. Eventuelne pretirane ali obrtu neodgovarjajoče zahteve bi utegnile škodovati obrtu in ga ogrozati, in tega obrtna oblastva nikakor ne bi mogla mirno pripuščati, saj so ona kot organi ministrstva trgovine in industrije odgovorna za razvoj in prospah obrtov. Na vsak način je torej zahtevati soodločanja obrtnih oblastev, ki naj imajo v slučaju nesporazuma pravico odločitve. Zahteve naj odgovarjajo naravi obrta (označba »narava koncesije« je pomanjkljiva). Kar se specijelno tiče gostilničarskega in krčmarskega obrta, se je ozirati na tehnični, zdravstveni in estetični moment.

Člen 18. zakona o pomoči invalidom je z ozirom na določilo § 3 obrtnega reda vsekakor razumevati tako, da gre v slučaju konkurenčne prošnje za gostilničarsko in krčmarsko koncesijo prednost invalidskim organizacijam, toda samo tedaj, če je dotična organizacija statutarično upravičena pridobiti si tako koncesijo. Na vsak način mora organizacija, ki hoče uveljaviti svojo prednostno pravico, v smislu § 22 obrtnega reda prositi za podelitev gostilničarske in krčmarske koncesije, kar nikakor ni težko in je brez stroškov, ker so invalidske organizacije oproščene kolkovanja. Seveda obrtno oblastvo ni obvezno podeliti organizaciji zaproseno koncesijo, če bi govorili tehtni razlogi (n. pr. številne že obstoječe gostilne, torej pomanjkanje krajevne potrebe) proti podelitvi nove koncesije sploh.

Organizacija, ki si je pravilno pridobila koncesijo, jo more izvrševati sama po namestniku (poslovodji) ali pa prositi za dovolitev nje oddaje v najem. Le v tem smislu se more z ozirom na določila obrt-

nega reda tolmačiti v členu 18 omenjeni odstop koncesije drugim privatnim osebam in podjetjem.

V splošnem se mora pripomniti, da bi pomenilo kakršnokoli drugačno tolmačenje člena 18. prepustitev najživahnejšega barantanja z gostilničarskimi in krčmarskimi koncesijami, ki se protivi določilom obrtnega reda in proti čemur so se oblastva že od nekdanj borila.

Sploh je bil mnogo bolj prikladen in duhu obrtnega reda bolj odgovarjajoč način, ki ga je praksa splošno uveljavljala, da se je priznala prednostna pravica pri konkurenci posameznim invalidom, kojim je obrt služil za preživljanje in ki so ga vsled tega osebno izvrševali. Nasprotno pa mora invalidski organizaciji koncesija pomeniti nekak predmet trgovskega izkoriščanja in se podeljevanje koncesij organizacijam, glede katerih je že a priori razvidno, da jih ne bodo same izvrševale, tudi ne po namestnikih, ne sklada z določilom § 19 obrtnega reda glede osebnega izvrševanja obrta.

II.

Pozivno na tuk. rešitev z dne 30. maja 1923 št. 2988 v zadevi: Ž. A., P., prošnja za gostilniško koncesijo (tam. št. III-5480-23), in dodatno k njej mora tukajšnji urad izraziti svoje pomisleke proti vladajoči praksi pri uporabi zakona o začasni pomoči invalidom, v kolikor se ta zakon nanaša na koncesijonirane obrte.

Z ozirom na člen 18 zakona o začasni pomoči invalidom z dne 28. decembra 1921 Ur. I. št. 30, § 64 pravilnika za izvrševanje tega zakona in člen 74 finančnega zakona za leto 1920-21. zahteva tamošnji oddelek odnosno odsek predložitev spisov v vseh slučajih, v katerih nameravajo obrtna oblastva podeliti kako koncesijo. Urad odstopi nato spise v nadaljne poslovanje »Udruženju vojnih invalidov«, ki je po tukajšnjem znanju, in tudi po informacijah pri policijskem ravnatelju in tamošnjem uradu zasebna korporacija v smislu društvenega zakona. Rečeno udruženje povabi prosilca za koncesijo k sklepanju pogodbe, ali pa pošlje k njemu dva zastopnika s že pripravljenim pogodbenim formularjem. Pod vtisom zatrdila, da sicer ne bo dobil za prošene koncesije, se mora koncesijonar in spe obvezati, da bo plačeval udruženju ali njegovemu pravnemu nasledniku gotov perijodično se ponavljajoči znesek, ki se lahko sporazumno izpremeni po stanju valute. Za to pa izda udruženje v pogodbenem pismu prosilca za koncesijo pismeno dovoljenje oziroma priporočilo za podelitev obrta. Za poslovanja invalidov v obratih v smislu člena 17 zakona o začasni pomoči invalidom se po dosedanjih izkušnjah ne zahteva, temveč se je celo po trdilu neke stranke njena tozadevna ponudba molče prešla.

Pogojeni denarni zneski nikakor niso malenkostni, temveč se gibljejo med 100—2000 dinarjev letno. Baje se

je zahtevala že tudi večja dajatev (2500 Din). Plačljivi so ti zneski enkrat na leto skupno, po večini pa v polletnih obrokih. V enem znanem slučaju so se zahtevali tudi mesečni obroki.

Po sklepu pogodbe se spisi vrnejo obrtnemu oblastvu preko tamošnjega urada.

Pravno naziranje, ki ga pri tem za stopa udruženje vojnih invalidov, je razvidno iz njegovega dopisa št. 4350 z dne 12. I. 1923 (priloga A) in iz pritožbe M. O. na mestni magistrat z dne 18. 8. 1923 (priloga B.).

Jasno je, da je to naziranje udruženja invalidov v nasprotju z veljavnim obrtnim redom in upravno prakso, ki ne poznata kupčevanja s koncesijami, kakor tudi s § 3 obrtnega reda, ki zahteva tudi od juridičnih oseb za pridobitev koncesije izpolnitev vseh predpisanih pogojev, kojih eden je prošnja za podelitev koncesije. Člen 18. zakona o začasni pomoči invalidom, na katerega se udruženje sklicuje, se da prav dobro spraviti v sklad z obrtnim redom, ker prizna invalidskim organizacijam le prvenstveno pravico pri podeljevanju koncesij, t. j. prvenstvo med konkurenti, in ne mogoče a priori lastninsko pravico nad podeljujočimi se koncesijami. Obrtnemu oblastvu pristojna pri tem še vedno pravica proste presoje, ali naj se koncesija podeli ali ne in določila § 19 obrtnega reda in drugega odstavka prej omenjenega člena mu dasta zadostno oporo, da prepreči nedopusten promet s podeljeno koncesijo.

Poleg pravnega naziranja udruženja vojnih invalidov je tudi praksa, ki ga skuša uveljaviti, taka, da zahteva pobliznjo premoitev.

Že § 64 pravilnika za izvrševanje zakona o začasni pomoči invalidom, na katerega se praksa opira, vzbuja gotove dvome in pomisleke glede uporabe. Predvsem ni prav razvidno, kdo naj v smislu člena 17 zakona o začasni pomoči invalidom zavezuje koncesijonarje in spe, da sprejemajo na se obveznosti v invalidske svrhe. Pravilnik nalaga obrtnim oblastvom le, da stopijo v stik z invalidskim odsekom, da se sprejmejo te obveze. Dalje govori pravilnik, da se morajo te obveze ugotoviti v pogodbi, odnosno koncesiji. Kako bi izgledala obrtna koncesija, ki bi vezala podelitev obrtne pravice razven na izpolnitev pogojev obrtnopravnega značaja, še na ugoditev pogojem, ki bi jih narekovale druge grane uprave, za enkrat socialnopolitična, pozneje mogoče še finančna, gradbena itd., si je težko predočiti. Vsekakor bi se morale tudi pri koncesijskih listinah uvesti alonge ali pa bi se morale izdajati v obliki knjižic odnosno zvezkov. Dejansko se obveznosti ugotove v pogodbi, pri kateri ne nastopa obrtno oblastvo v zastopstvu države kot kontrahent, temveč preda le v ta namen spise invalidskemu odseku. Po tem bi bilo soditi, da so za obrtno oblastvo pogodba in ž njo prevzete obvez-

nosti v invalidske svrhe postranskega pomena in, da je zanikati vprašanje, če to oblastvo ne sme podeliti koncesije v slučaju, da n. pr. vsled pretiranih zahtev ni prišlo do sklepa pogodbe. Vendar pa posegajo te nove dajatve v invalidske svrhe, posebno v sedanji obliki, tako globoko v interese obrtov in obrtnikov, da jim obrtno oblastvo ne more in ne sme odtegniti svoje pažnje in jo poleg tega zadene gotova soodgovornost.

Resni pomisleki veljajo tudi glede legitimiranosti druge pogodbene stranke in glede zahtevanih obveznosti. V interesu pravne sigurnosti bi vsekakor bilo, da se ti dvomi razčistijo.

Sodeč po besedilu člena 17. zakona o začasni pomoči invalidom in § 64 pravilnika bi naj država po svojih organih sklepala pogodbe v invalidske svrhe. Dejansko pa nastopa kot kontrahent udruženje vojnih invalidov, ki je prostovoljno društvo v smislu društvenega zakona. To zahteva po dosedanjih izkušnjah le denarne dajatve, ne tudi zaposlovanja invalidov, čeravno bi bilo po naravi obrta to možno zahtevati (člen 17 inv. zak. in § 64 pravilnika), in sicer reklamira te denarne dajatve »zase ali za svojega pravnega naslednika«, kar zopet ni možno spraviti v sklad s čl. 74 finančnega zakona za leto 1920-21, ki predvideva (državni) »Narodni fond za invalide in rodbine padlih vojakov«, katerega naj ustanovi minister za socialno politiko in kojega statut naj odobrita vlada in kralj. O pravnem nasledniku tu ni govora.

Če imenovani fond že sploh obstoji in, če je zanj že izdelan in odobren statut, tu ni znano. Pred nedavnim časom (približno poldrugim mesecem) tudi pri tamošnjem uradu na tozadevno vprašanje ni bilo mogoče dobiti pojasnila, dasi se pogodbeno zahtevajo prispevki v invalidske svrhe že najmanj eno leto.

Nadaljni pomislek obstoji glede zahtevane dajatve same, ker se po praksi invalidskega udruženja dejansko uvaja za koncesijonirane obrte občuten drugi invalidski davek. Ker gre torej tukaj za velika bremena, bi bilo vsekakor umestno vedeti, na katere predpise se opirajo. Zakon o začasni pomoči invalidom, njegov izvršilni pravilnik in finančni zakon za leto 1920-21 namreč ne predpisuje takega davka. Po členu 17 fin. zakona za l. 1920-21 bi dajatve pri koncesijoniranih obrtih mogle obstojati le iz prostovoljnih prispevkov, daril, zadužbin itd., ki se naklanjajo državi v korist invalidov (točka 3), iz čistega dobčka pri ukoriščanju koncesij, ki se naklanjajo (t. j. prostovoljno poklanjajo) državi v korist invalidov (točka A), ali pa iz sredstev, ki bi jih koncesijonirano podjetje ali istotaka oseba morala nakloniti (točka 5).

Prostovoljno se prevzame seveda lahko tudi invalidski davek v obliki rednih prostovoljnih prispevkov. Kolikor pa je tukaj znano, se večina koncesijon-

narjev ne obveže svojevoljno ali vsaj ne na višino zneskov, navedenih v pogodbi, temveč je dajatev po okoliščinah sklepanje pogodbe prisilna. Zato bi se mogla uvrstiti le v 5 kategorijo prispevkov za »Narodni invalidski fond«. Glede te kategorije dajatev pa zakon nikakor ne izreka, da naj bi bile dajatve perijodično se ponavljajoče. Takih zakonodajalec brezdvomno tudi ni imel v mislih, sicer bi ne rabil v besedilu točke 5 dovršene oblike »nakloniti«, temveč bi uporabil trajno obliko »naklanjati«. Dajatev naj bi bila torej enkratna in primerna, ter naj bi se nje višina določila potom zakona. Če pa naj bi se določala od slučaja do slučaja do zakonito dopustne mere, naj bi se v polni meri uvaževale gospodarske in osebne razmere prosilca za koncesijo in naj bi se mu dovolil priziv proti odmeri.

Nujna potreba je, da se v zadevi ustvari jasnost in nemudoma odpravijo nedostatki, in to prej, predno se utegne za stvar zanimati širša javnost, kar bi ne bilo baš v prid upravi. Da postaja javnost že pozorna, kaže med drugim vloga M. O. Razna obrtna oblastva so že od začetka poročala semkaj o svojih pomislekih in je tukajšnji urad po principijelni izjavi z dne 30. maja 1923 št. 2988 le začakal, da se zadeva morebiti uredi brez tukajšnje intervencije.

Pripomni se, da bo tuk. urad zastopal svoje stališče do zadnje inštanice in v slučaju ugotovitve nepravilnosti dosedanjšega postopka zahteval revizijo vseh dosedaj sklenjenih pogodb.

Iz te jasne razsodbe ministrstva za trgovino in obrt torej sledi, da invalidska udruženja ne razlagajo prav tozadevnih zakonov in pravilnikov ter da je zahtevanje, da se naj koncesijonar kar zaveže plačevati na večne čase toliko in toliko pretirano. Naj načelniki ali združni funkcionarji vsakogar, ki ima pridobiti novo koncesijo poučijo, da kadar bo invalidski pajek nastavljal mreže okoli njega, odločno odklanja vsako obveznost za trajno dajatev v invalidni fand, kvečjemu se vda za enkratno darilo v primernem znesku. Trajna dajatev obstoji itak že pri plačevanju invalidnega davka pri davščini od obrti itd., ter je to breme zadostno, zakaj bi moral ravno gostilničar nositi poleg butare še jarem.

Pojasnila k zakonom in predpisom.

Na razna tozadevna vprašanja poročamo, da smo se v zadevi točenja pijače po trgovinah informirali na kompetentnem mestu in se nam je razodelo, da nikakor ni res, da bi smeli trgovci, ki imajo dovoljenja prodaje pijač v zaprtih steklenicah odslej točiti in prodajati prosto kakor gostilničarji, ker si v to ni še nobeden pridobil takih pravic.

Kdor bi to hotel, si mora šele pridobiti take pravice, dosedanje pravice, ki jih ima,

pa opravičujejo obratovati le tako kakor mu je bila svoj čas pravica podeljena.

Isto tako tudi kavarnarji niso opravičeni drugače obratovati ali izvrševati pravic, ki jih nimajo. Člen 8 taksnega pravilnika se ne sme razumevati tako, da če ima kdo pravico točiti vino in pivo, mu je s tem dovoljeno tudi točenje žganja itd.

Le oni, ki ima vse pravice, sme vse izvrševati, bodisi, da si je pridobil te po starem ali sedanjem načinu. Trgovci smejo i nadalje prodajati le v zaprtih steklenicah in morajo plačevati zvišano trošarino, kakor je predpisana za vino v steklenicah oziroma v buteljkah.

Konsumi morajo biti člani zadrug.

V Sloveniji imajo razni konsumi nebroj prodajalnic odnosno podružnic, ki navadno niso bili člani pristojnih zadrug. Ker so se zbog tega pojavili spori, ali imajo biti gori omenjene poslovalnice včlanjene pri gremijih ali ne, je izdal oddelek Ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani pod št. 7401, dne 7. septembra 1920 okrožnico, kjer se to izrecno odreja iz sledečih razlogov: »Gori citirana okrožnica določa, da je trgovanje vseh pridobitnih in gospodarskih zadrug pod katerimkoli imenom ne glede na to, ali prodajajo blago le svojim članom ali tudi drugim osebam, smatrati za obrtoma izvrševano opravilo, pri čemur so zadruge vezane na ista določila obrtnege reda, ki veljajo za izvrševanje trgovine po fizičnih osebah, med drugimi tudi na predpise glede obveznega članstva pri obrtnih zadrugah. V smislu § 106 o. r. mora biti vsak obrtnik član pristojne obrtne zadruge, če imajo podružnico, je obvezan biti član zadruge v kraju, kjer ima glavno obratovališče in v kraju, kjer ima podružnico; ta obveznost članstva pri obrtnih zadrugah odnosno gremijih trgovcev velja tudi za gospodarske in pridobitne zadruge. — V Mariboru so pristopila vsa konsumna društva trgovskemu gremiju, razen podružnice I. delavskega konzumnega društva, ki se je tej zahtevi gremija odnosno obrtne oblasti uprla ter vložila proti temu poziv. Oddelek ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani pa prizivu iz gori navedenih razlogov ni ugodil in je končno veljavno ukazal imenovanemu konzumnemu društvu, da pristop h gremiju takoj izvrši. Dasi smo o dolžnosti pristopa konsumov k zadrugam že pisali, prinašamo to danes zopet, ker imamo pri nas še mnogo konsumov, ki niso včlanjeni pri gremijih ali zadrugah samo zbog tega, ker niso gremiji o tej dolžnosti natančneje poučeni.

Znano je da vsi konsumi glavni ali podružnice točijo tudi pijače. Zaradi tega opozarjamo zadruge, da pozovejo te obrate na pristop k zadrugam gostilničarjev in plačil pristopninske takse, čeprav prodajajo le svojim članom pi-

jače, kar pa po največkrat ni res, ker dobi ondi pijačo, kdor hoče.

Zmeda za zmedo.

Komaj so se mogla politična oblastva vsaj v glavnem orijentirati v zmešnjavi, ki so jih v gostilniških zadevah povzročili novi predpisi taksnega zakona in njegovih izvršilnih pravilnikov in so po večmesečnem zastoju prešla na reševanje tozadevnih vlog, se je že zopet pojavila nova težkoča.

Dočim je dosedaj reševalo prošnje za podelitev osebne pravice v smislu člena 17. izvršilnega pravilnika notranjega ministrstva k taksnemu zakonu županijsko oblastvo, odnosno dogovorno z njim do svoje likvidacije oddelek ministrstva trgovine in industrije v Ljubljani, izreklo je sedaj ministrstvo za notranje zadeve, da so za podeljevanje teh pravic pristojna tudi politična oblastva I. stopnje.

Ker je pa nemogoče, da bi bili v isti zadevi in v isti inštanci pristojni obenem dve oblastvi, je stvar v teku, da se nova težkoča odstrani.

Davki in takse.

Kdo je dolžan plačati točarinsko takso za II. polletje 1923? — Točarinsko takso za II. polletje 1923 so dolžni plačati glasom razpisa generalne direkcije posrednih davkov z dne 5. marca 1923, št. 11.387 le oni točilci, ki so pred 15. novembrom 1923 pričeli točiti pijače, toda brez zakonske pravice, to je ne da bi si bili pridobili dovoljenje za točenje po predpisih, veljavnih od 15. novembra 1923. Oni točilci, ki so takso za II. polletje 1923 že plačali, pa so imeli svoje obrtne pravice v redu, naj v roku 90 dni, od dneva plačila računši, prosijo za povračilo plačanega zneska. S tem je avtoritativno pojasnjen odstavek 19. čl. 13. pravilnika v smislu svoječasnega petita Trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo, da se opusti naknadno pobiranje trošarinske takse za II. polletje 1923 v vseh primerih, v katerih so si posamezna podjetja pridobila pravico za točenje pijač po zakonski poti na podlagi obrtnege reda.

Raznoterosti.

Zadruga gostilničarjev za ljubljansko okolico v Ljubljani. Vabilo na XIV. redni občni zbor, ki se vrši v petek, dne 2. majnika 1924 ob 9. dopoldne v vrtnem salonu g. Košaka, na Krekovem trgu v Ljubljani. Dnevni red: 1. Pozdrav. 2. Čitanje zapisnika o zadnjem zborovanju. 3. Poročilo o delovanju zadruge v preteklem letu. 4. Poročilo o računskem zaključku. 5. Proračun in njega pokritje. 6. Raznoterosti. Ker se imamo mnogo važnih zadev za našo obrt dogovoriti, se prosite zanesljive udeležbe! V Ljubljani, dne 10. aprila 1924. **Jakob Jesih**, načelnik.

Upozorenje! Za predstoječo sezono čisti naravni **MALINOV SOK (Himbeer-saft)** sa šečerom, te ga razašiljemo u bačvama počavši od 30 lt. dalje na sve željezničke stanice. Tražite cijenik. **Upra-**

va Vinogradarstva Srećko Pavleković, Zagreb, Nikolićeva ul. 10, II.

Grand vin Champagne, Šampanjske pivnice vinogradarstva Srećka Pavleković, Zagreb. Poslovnica: Nikolićeva ul. 10. II. Telefon 13-01 i 6-91. Vlastiti bezžični brzozav i telefon »Radio« Stanica. P. n. Častim se izvijestiti da sam na vlastitom vinogradarstvu u Bukovcu kraj Zagreba uređio najmodernije pivnice za produkciju šampanjskih vina, u kojima proizvodjam šampanjac strogo po francuskim propisima putem naravnog vrenja u bocama. Za proizvodnju šampanjca namjestio sam prvorazredne francuske stručnjake, koji su kroz dugi niz godina radili u najvećim francuskim pivničarstvima Champagne, a naročito u Reimsu, pa mi je uspelo, da iz vlastitih najplemenitijih vrsti vina proizvodjam prvorazredne šampanjce, koji se mogu u izvrsnoj svojoj kakvoći takmiti sa najboljim inozemnim produktima. Preporučam stoga Vašem blagorodju moje poduzeće i molim, da me i medju Vašim cij. prijateljima i znancima za nabavu šampanjskih vina dobrotivo preporučite, a ja ću nastojati, da moje cij. mušterije sa prvorazrednim

i odležanim šampanjcima najsolidnije podvorim. Preporučam marke: **La eue Reservé, Bourgogne Casino**. Na zahtjev p. n. mušterija šaljem specij. ponudbe, a šampanjce razasijem u manjim količinama

poštom do 5 boca, a željeznicom u sanducima od 12, 25 i 50 boca. Očekujuć cij. naručbe, bilježim se uz izraz veleštovanja: **Uprava vinogradarstva Srećko Pavleković, Zagreb, Nikolićeva ul. 10, II.**

POZOR **gostilničarji!**

Čast mi je javiti, da imam v svoji zalogi pristna stara in nova vina iz najboljih ljutomerskih vinskih gorica, kakor tudi pristnega

— dalmatinca —

črnega kakor belega, katerega oddajam po
:: konkurenčno nizkih cenah. ::

Za obilna naročila se priporoča
z odličnim spoštovanjem

Ivan Kočever

**Gosposka ul. 3 „Zlatorog“.
Zaloga Spodnja Sliška
Kavškova ul. 255.**

Priporoča se

pristen brinjevec

lasten izdelek

Peter Šmid, Selca nad Škofjo Loko

**I. kranjska tovarna mineralnih
vodá, sodavice i. t. d.**

Ljubljana, Slomškova ulica šte. 27

priporoča:

**sodavico, pokalce, naravni mal-
nov in citronov sok, nadalje izborne
sadne pijače v pat. steklenicah: jagodovec,
nektar, kristalno citronado, jabol-
čni biser.**

Gostilničarji, podpirajte lastno podjetje!

Delniška pivovarna Laško

priporoča svoje

**marčno
pivo**

**dvojno marčno
pivo**

**temno porter
pivo**

Utemeljeno 1908. god.

Utemeljeno 1908. god.

Hrvatska središnja vinara Zagreb

PODRUMI: Zagreb, Jaska, Križevci, Vršac, Belacrkva.

Najveće uzorne pivnice i skladište

odležanih vina iz sviju vinogorja Jugoslavije:
dalmatinsko, hrvatsko, srijemsko, banatsko, i ljutomerško vino.

Fina izbrana vina u butiljama iz vlastitih vinograda.

**ZALOGO
VINA**

izvrstnega, dolenskega, hrvatskega in banaškega priporoča tovarišem gostilničarjem

FRANC KURALT
gostilničar v Kranju.

Posredovalnica za službe
gostilničarske zadruga v Ljubljani
Gospodarska cesta št. 16

posreduje brezplačno za vse službo iščoč

: v gostilničarskem obrtu :
Gospodarji iz Ljubljane plačajo 25 p.
z dežele 1 Din.

Tovariši gostilničarji! Poslužujte se te ugodne prilike!

ZAMAŠKE
vseh vrst
o d d a j a

Ljubljanska industrija
probkovih zamaškov

JELACIN & KOMP.
LJUBLJANA.

AUGUST AGNOLA
LJUBLJANA
Dunajska cesta 13.

⊗

ZALOGA RAZNOVRSTNEGA NAMIZJA ZA GOSTILNE, HOTELE IN KAVARNE

GOSTILNIČARJI!

AKO HOČETE SAMI SEBI KORISTITI, OBRNITE SE NA **STOLARNO IN STRUGARNO V SODRAŽICI** KJER DOBITE RAZNOVRSTNE STOLE ZA GOSTILNE IN KAVARNE, VRTNE STOLE KAKOR TUDI RAZNE KUHINJSKE PREDMETE IZ LESA PO TOVARNIŠKI CENI. CENIKI NA RAZPOLAGO!

„Tribuna“ F. B. L.

Tovarna dvokoles in otroških vozičkov
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Velika izbira otroških vozičkov, dvokoles in šivalnih strojev

Sprejmo se v polno popravo za emajliranje z ognjem in ponikanje dvokolesa, otroški vozički, šivalni in razni stroji.

Ceniki se pošiljajo franco!

**Raznovrstno
rudninsko vodo**

priporoča
A. ŠARABON v Ljubljani.

Glavna zaloga rudninske vode in špecerijska veletrgovina.

Ceniki na razpolago!

**Prvovrstno
vpeljana gostilna**

na jako dobrem glasu, pol ure od Maribora, se z bogatim inventarjem in posestvom vred vsled rodbinskih razmer pod najugodnejšimi pogoji proda. Ponudbe se prosijo pod „Gostilna“ št. 242 na oglasni zavod Voršič, Maribor.

Priporočamo p. n. gg. gostilničarjem in kayarnarjem tvrdko

JOSIP PETELINC

Sy. Petra nasip 7. LJUBLJANA Sy. Petra nasip 7.

Najboljši šivalni stroji Gritzner v vseh opre mah in vsi sistemi, poduk šivanja in vezenja, krpanja (štopanja) perila brezplačno, istotam žlice za kavo, čaj, jedilno orodje, aluminijeve srebrne zajemalke, mlinčki za poper, svečniki, modno blago, toaletne potrebščine.

Nizka cena. Pošilja po pošti. Točna postrežba.

Z vsemi v špecerijsko in delikatesno stroko spadajočimi potrebščinami, kakor tudi z vseh vrst namiznimi in buteljskimi vini postreže gostilničarjem najceneje in najsolidneje tvrdka

T. MENCINGER, Ljubljana, vogal Sv. Petra ceste in Resljeve ceste.

Velepražarna za kavo z električnim obratom. Zaloga mineralnih vod.

Pivovarna „UNION“ v Ljubljani
(Spodnja Siška)

priporoča svoje izborne izdelke, kakor:

marčno, dvojno marčno in izvožno pivo v sodčkih in steklenicah.

Dobé se tudi tropine in sladne cime, ki so kot živinska krma zelo priporočljive.

Vinska trgovina Ant. Müllerja v Domžalah

priporoča p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zajamčeno naravnih vin iz dolenskih, hrvaških in štajerskih vinskih gorc, ter zagotavlja točno in solidno postrežbo po primernih cenah.

Vino se dostavlja na dom ali pošilja po železnici.

Vinarska zadruga

Ljutomerčan

r. z. z. o. z.

v Sv. Bolfenku pri Ljutomeru

je otvorila svojo

podružnico

v Ljubljani

Stara pot št. 9

poleg vojne bojnice

ter priporoča c. g. gostilničarjem svoja
zajamčeno pristna

Ljutomerska vina

po najnižjih cenah.

Zaloga stekla, porcelana in svetiljk

Fr. Kollmann

v Ljubljani

dovoli gostilničarjem in kavarnarjem pri večji naročbi
izdatno znižane cene.

A. Bajec

cvetlični salon

Pod Trančo 2

vrtnarija

Tržaška cesta 34

v Ljubljani.

GARJE

srab, kraste, lišaje odstranjuje pri človeku in živalih **Naftol-mazilo**, ki je brez duha in ne maže perila — 1 lonček za eno osebo po pošti 7 Din pri

TRNKOCZY, lekarna,
Ljubljana Slovenija.

Vinska trgovina in restavracija

Peter Stepic

Spodnja Siška šte. 256

priporoča p. n. gostilničarjem svojo veliko zalogo zajamčeno naravnih vin iz dolenskih, goriških, istrskih in štajerskih vinskih gorc.

Telefon št. 262.

Slivovko

tropinovec

rum

cognac-medicinal

razne fine likerije

:: ter vsakovrstno kolonijalno blago priporoča tvrdka ::

Gregorc & Verlič

Ljubljana, Cesta na Gorenjsko žel. 7.

Jakob Zalaznik

pekarija, slaščičarna in
kavarna

Starl trg 21

se priporoča sl. občinstvu
posebno z dežele

na zajutrak.

SODE

vseh velikosti za vino, žganje, olje, med in mast, a osobito izdelujem sode za transportiranje vina, kakor tudi za hrambo; vse solidna in trpežna izdelava. — Nadalje sprejemam vsa v to stroko spadajoča popravila po najnižjih cenah. Zaloga sodov ter sodarskega lesa. Cene zmerne. Točna postrežba. — Solidno delo.

Franjo Repič

sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo, Kolezijska ulica šte. 18.

Inserirajte v „Gostilničarju“

Tomaž Götz pivovarna in sladarna
v Mariboru

priporoča svoja splošno znana in priljubljena visokoodstotna
marčna in Bock piva v sodih in steklenicah
pod najugodnejšimi pogoji, franko katerokoli postaja v Sloveniji.

A. & E. Skabernè

Mestni trg 10. **LJUBLJANA** Mestni trg 10.

Manufakturna veletrgovina.

Posebni oddelek za pletenine, trikotaže in perilo.

Opreme za hotele, gostilne, prenočišča, vile, kopališča, in sicer vse posteljno perilo kakor rjuhe brez šiva, gradl za žimnice in blazine, nanking za pernice, flanelaste in volnene odeje, dalje šivane odeje iz klota, kretona, volne in svile. — Različni beli in barvasti namizni prtji, brisače itd. — Velika izbira preprog in zastorov na kose in metre. — Vsakovrstno platneno in volneno tapetniško blago za prevleke divanov, stolov, kočij in omnibusov. — Platno za rolete in verande itd.

Crno in modno sukno v najnovejših vzorcih za salonske, promenadne in športne obleke, površnike, pelerine in zimske suknje. — Različno sukno, volneno in svileni blago za damske obleke v zelo bogati izbiri, dalje perilno blago za bluže, predpasnike in domače obleke. — Vsakovrstni šifoni, batisti in cefirji za spodnje perilo, in sicer od najcenejše do najfinejše vrste. — Razna podloga za damske in moške obleke itd. — Velika izbira svilenih in volnenih šalov in robcev.

Perilo za dame in gospode, izdelano iz najfinejšega šifona, batista in cefirja. Otroško perilo za dečke, deklice in dojenčke. Predpasniki iz kretona in klota, bluže iz svile in etamina. Največja izbira florastih volnenih in svilenih nogavic, dokolenic in gamaš. Patentne nogavice vseh velikosti, vsakovrstne triko in glave rokavice za dame in gospode, ovratniki in kravate. Razne majice, svlterji, športno perilo, kopalne obleke itd.

Solidna in točna postrežba.